

نام درس: کارآموزی در عرصه (۳)

کد درس: ۴۸

پیش نیاز یا همزمان: کارآموزی در عرصه (۲)

تعداد واحد: ۶ واحد

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

هدف کلی: کسب مهارت درحد متوسط برای ارزیابی، تشخیص، و درمان اختلالات گفتار، زبان و بلع

شرح درس: دانشجو باید بتواند با رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای، آزمون‌های رسمی و غیررسمی و ابزارهای موردنیاز برای ارزیابی، تشخیص، و درمان مراجعان را انتخاب کرده و براساس برنامه درمانی به کاربرد. همچنین توانایی طراحی برنامه درمانی را کسب کرده و در طول اجرای مداخلات، پیشرفت مراجع را بازبینی و اندازه‌گیری کند، توصیه‌های پیشگیرانه بدهد، و زمان و فضای جلسه درمانی را مدیریت کند.

سرفصل درس (۳۰۶ ساعت):

۱. شرکت در جلسه تبادل نظر صبحگاهی با حضور سرپرست جهت ارائه برنامه‌های مداخله‌ای مربوط به همان روز

۲. کسب اطلاعات از مراجع و تشکیل پرونده

۳. ارزیابی، تشخیص، و درمان اختلالات گفتار و زبان، ارتباط و بلع، با نظارت نسبی سرپرست

۴. تعیین پیش‌آگهی برای مراجعان با نظارت نسبی سرپرست

۵. بررسی و شناسایی تأثیر اختلال بر مراجع، خانواده و اطرافیان با نظارت نسبی سرپرست

۶. ارائه توصیه‌های پیشگیرانه به مراجع و خانواده وی با نظارت نسبی سرپرست

۷. طرح ریزی برنامه درمانی مراجع شامل تعیین اهداف درمانی و اولویتهای درمان و اجرای روش‌های درمانی، بررسی و گزارش نتایج حاصل از آن با نظارت نسبی سرپرست

۸. همکاری و هماهنگی با سایر متخصصان در کار گروهی برای ارزیابی و درمان مراجعان

۹. بازبینی مستمر نتایج اجرای برنامه درمانی و اصلاح آنها در صورت لزوم با نظارت نسبی سرپرست

۱۰. مدیریت زمان و فضای جلسه درمان با نظارت نسبی سرپرست

۱۱. بکارگیری روش های ارزیابی شنیداری-ادراکی صوت (غیررسمی و رسمی با استفاده از مقیاس GRBAS)، ارزیابی تنفس (الگوی تنفس، حجم تنفس، فشار تنفس، جریان هوای تنفسی و هماهنگی گفتار و تنفس)، لمس حنجره (روش آرنسون)

۱۲. اجرای برنامه‌های صوت‌درمانی با تمرکز بر شیوه‌های تسهیل‌کننده صوت

۱۳. اجرای عملی ارزیابی بیان شفاهی، درک شنیداری، خواندن و نوشتن؛ اجرای عملی ارزیابی نامیدن؛

۱۴. اجرای عملی RET؛ اجرای عملی HELPSS؛ اجرای عملی VAT؛ اجرای عملی PACE؛ اجرای عملی MIT؛ اجرای عملی درمان آگرماتیسیم (Treatment of underlying forms)؛ اجرای عملی درمان آگرافی (Anagram and copy treatment)؛ اجرای عملی درمان آلکسی (Establishing Key Words)؛ اجرای عملی LOT

۱۵. بکارگیری روش های تحریک دهانی Beckman در اختلال تغذیه و بلع

۱۶. بکارگیری روش های جبرانی در اختلال تغذیه و بلع (تغییر وضعیت، تغییر غلظت ماده غذایی، تغییر روش ارائه ماده غذایی و استفاده از پروتزها)

۱۷. بکارگیری روش های توانبخشی در اختلال تغذیه و بلع (مانورهای بلع، روش‌های افزایش درون‌دادهای حسی، روش‌های تقویت عضلات)

۱۸. معاینه اندام های گفتاری؛ معاینه دستگاه تنفسی برای تولید گفتار؛ معاینه دستگاه کامی-حلقی؛ معاینه دستگاه تشدید؛ معاینه دستگاه تلفظ؛ ارزیابی آهنگ گفتار

۱۹. بکارگیری روش های درمانی نقائص زیر سیستم های تولید گفتار در اختلالات حرکتی گفتار در دوران رشد شامل روشهای درمان نقائص تشدید، آواسازی، تنفس، تولید، و آهنگ گفتار

۲۰. بکارگیری روش های غیر گفتاری کنترل حرکتی شامل ماساژ، دستورزی، PNF و تعادل

۲۱. تهیه ابزارهای low-tech برای روش های ارتباطی مکمل و جایگزین

۲۲. غربالگری و پیشگیری از اختلالات زبان شفاهی، یادگیری، و خواندن

۲۳. ارزیابی و تحلیل خطاهای خواندن و نوشتن

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Dwight, D. Here's how to do therapy? Hands-on core skills in speech-language pathology. Plural publishing.
2. Hegde, M.N. & Davis, D. Clinical methods and practicum in speech-language pathology. New York: Delmar.
3. Roth F. & Worthington C., Treatment resource manual for speech-language pathology. New York: Delmar.

۴. لندیس، ک. وندروود، ج. جانگسما، آ. طرح درمان در آسیب شناسی گفتار و زبان. مترجمین: طاهره سیما شیرازی، مامک جولایی، اکبر دارویی. کرج: نشر سرافراز،

۵. دوایت، د. راهنمای کاربردی برای ارزیابی، تشخیص، برنامه ریزی، و درمان اختلالات گفتار-زبان. مترجم: جمشید پورقریب. تهران: پایگاه فرهنگ، قلم علم.

شیوه ارزیابی دانشجو:

۱. ارزیابی کار پوشه (portfolio) شامل ارزیابی کارنما (logbook)، تشویق ها و تذکرات، گواهی های انجام کار و نظایر آن

۲. ارزیابی ۳۶۰ درجه

نام درس: کارآموزی در عرصه (۴)

کد درس: ۴۹

پیش نیاز یا همزمان: کارآموزی در عرصه (۳)

تعداد واحد: ۶ واحد

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

هدف کلی: کسب مهارت در سطح پیشرفته برای ارزیابی، تشخیص و درمان اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع به طور مستقل.

شرح درس: دانشجو باید بتواند با رعایت اصول اخلاقی موارد زیر را انجام دهد :

با استفاده از منابع مختلف به جمع آوری داده بپردازد و از آن برای ارزیابی و طراحی برنامه درمان بگیرد.

ارزیابی را با توانمندی‌ها و نیازهای مراجع و درمان را با نتایج اندازه گیری پیشرفت مراجع تطبیق دهد .

اختلالات چند معلولیتی را تشخیص و درمان کند .

نتایج آزمون‌ها را تفسیر نماید .

موارد ارجاع را تشخیص داده و به متخصصان مربوط ارجاع دهد.

جهت گفتاردرمانی را به طور مستقل مدیریت کند .

مشاوره‌های مناسب و لازم را به خانواده و مراجعش ارائه دهد .

رئوس مطالب (۳۰۶ ساعت):

۱. شرکت در جلسه تبادل نظر صبحگاهی با حضور سرپرست جهت ارائه برنامه مربوط به همان روز

۲. کسب اطلاعات از بیمار و تشکیل پرونده

۳. ارزیابی، تشخیص و درمان اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع به طور مستقل

۴. تعیین پیش آگهی به طور مستقل

۵. بررسی و شناسایی تاثیر اختلال بر بیمار، خانواده و اطرافیان به طور مستقل

۶. آموزش و مشاوره به اعضاء و خانواده برای نحوه ارتباط با بیمار و همکاری با درمانگر

۷. شناسایی نیازهای بیمار و خانواده او و ارجاع مناسب آن‌ها به سایر متخصصان

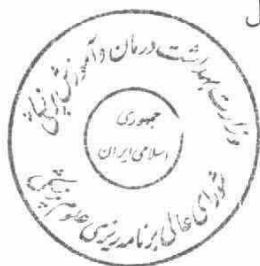
۸. طرح ریزی برنامه شامل تعیین اهداف درمانی و اولویتهای درمان و اجرای روش‌ها و بررسی و گزارش نتایج حاصل از آن به طور مستقل در انواع مراجعان تک معلولیتی و چند معلولیتی

۹. همکاری و هماهنگی با سایر متخصصان در کار گروهی برای ارزیابی و درمان بیماران

۱۰. بازبینی مستمر نتایج اجرای برنامه‌های درمانی و اصلاح آن‌ها در صورت لزوم به طور مستقل

۱۱. مدیریت زمان جلسات، فضای بالینی، همکاران و خود به طور مستقل

۱۲. به طور مستقل نتایج آزمون‌ها را تفسیر و گزارش کند.

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Dwight, D. Here's how to do therapy? Hands-on core skills in speech-language pathology. Plural publishing.

۲. لندیس، ک. و ندرود، ج. جانگسما، آ. طرح درمان در آسیب شناسی گفتار و زبان. مترجمین: طاهره سیما شیرازی، مامک جولایی، اکبر دارویی. کرج: نشر سرافراز.

۳. دوايت، د. راهنمای کاربردی برای ارزیابی، تشخیص، برنامه ریزی، و درمان اختلالات گفتار-زبان. مترجم: جمشید پورقریب. تهران: پایگاه فرهنگ، قلم علم.

منابع برای مطالعه بیشتر آخرین چاپ:

1. Anderson, JL. The supervisory process in speech-language pathology and audiology. Little Brown.
2. McCrea, ES. Brasseur, JA. The supervisory process in speech-language pathology and audiology. Allyn and Bacon.
3. Lubinski, R. Hudson, MW. Professional Issues in Speech-Language Pathology and Audiology 4th Edition. Delmar Cengage Learning.
4. Hegde, M.N. & Davis, D. Clinical methods and practicum in speech-language pathology. New York: Delmar.

5. Roth F. & Worthington C., Treatment resource manual for speech-language pathology. New York: Delmar.

شیوه ارزیابی دانشجو:

۱. ارزیابی کار پوشه (portfolio) شامل ارزیابی کارنما (logbook)، تشویق‌ها و تذکرات، گواهی‌های انجام کار و نظایر آن

۲. ارزیابی ۳۶۰ درجه

نام درس: داروشناسی برای درمانگران گفتار و زبان

کد درس: ۵۰

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با انواع داروهایی که به هر نحو بر گفتار و زبان و برقراری ارتباط شخص با دیگران اثر می‌گذارند.

شرح درس: در این درس دانشجویان اسامی داروهایی را فرا می‌گیرند که بر مناطق درک و بیان زبان در مغز کنترل رفتار یادگیری عضلات اندامهای گویایی کارکرد مغز هوشیاری کنترل ترشح بزاق رشد و تحول مغز راههای حسی و حرکتی حنجره و تارهای صوتی اثر می‌گذارند و یا به هر نحو مستقیم یا غیر مستقیم برقراری ارتباط شخص با دیگران را تحت تاثیر قرار می‌دهند. به علاوه با تاثیرات و عوارض موقتی و دائمی آن داروها آشنا می‌شوند و نکاتی را که باید در نحوه رفتار و آموزش با استفاده کنندگان از دارو رعایت شود می‌آموزند.

رئوس مطالب (۱۷ ساعت):

۱. آشنایی با اصول کلی داروشناسی

۲. داروهایی که روی دستگاه اعصاب مرکزی اثر می‌گذارند.

I. آرام بخش ها و خواب آورها

II. داروهای ضد تشنج

III. داروهای شل کننده ی عضلات

IV. داروهای اعتیادآور

V. داروهای محرک دستگاه اعصاب: تقویت کننده ی رشد و تحول و کارکرد مغز

۳. آنتی هیستامین ها اسپرین داروهای بتابلاکرز

۴. داروهای بیماری های قلب و عروق

I. داروهای پایین آورنده ی فشار خون

II. داروهای گشاد کننده عروق

III. داروهای پیشگیری کننده از شکنندگی عروق

۵. داروهای موثر بر سوخت و ساز بدن

۶. هورمونها

۷. ویتامین ها

۸. داروهای ضد دیابت

۹. داروهای موثر بر سوخت و ساز بدن

۱۰. داروهای کنترل کننده ترشح بزاق و کنترل ادرار

۱۱. آنتی بیوتیکها و اتوتوکسیکها

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Brunton L. Chabner B. Knollman B. Goodman & Gilman's the pharmacological basis of therapeutics. McGraw-Hill Education

۲. سبجانی راد د. ایرانشاهی م. جنت م. دارودرمانی و تغذیه در اختلالات گفتار و زبان. مشهد: دانشگاه علوم

پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مشهد.

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست انجام می شود.

کد درس: ۵۱

نام درس: ارتباط شناسی سالمندان

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی دانشجویان با تاثیرات فیزیولوژیکی، روانی و اجتماعی سالمندی بر جنبه های مختلف ارتباط و تغییر نگرش نسبت به پدیده سالمندی به عنوان روند طبیعی رشد

شرح درس: در این درس دانشجو باید تغییرات فیزیولوژیکی، روانی و اجتماعی حاصل از سالمندی را بشناسد. از تغییرات ارتباطی به واسطه بیماری های مرتبط با سالمندی آگاه شود.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت):

۱. تعریف سالمندی
۲. علت شناسی پیری
۳. تغییرات آناتومی و فیزیولوژیکی سالمندی
۴. تغییرات نورواناتومی و نوروفیزیولوژیکی سالمندی
۵. ویژگی های ارتباطی سالمندی طبیعی
۶. تغییرات شنوایی وابسته به سالمندی
۷. تغییرات گفتار وابسته به سالمندی
۸. تغییرات زبانی وابسته به سالمندی
۹. تغییرات در بلع وابسته به سالمندی
۱۰. ویژگی های روانی-عاطفی سالمندی
۱۱. آشنایی با نابسامانی های ارتباطی در سالمندی به واسطه بیماری های دوران سالمندی مانند آلزایمر، پارکینسون
۱۲. آشنایی با اصول برقراری ارتباط با سالمندان

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

۱. کامرانی، الف.ع. حافظه و شناخت در سالمندی. دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی. تهران.
2. Worrall, L. & Hickson, L. Communication disability in aging: From prevention to intervention. San Diego, CA: Singular Publications.
3. Attix, DK. Welsh-Bohmer, KA. Geriatric neuropsychology: assessment and intervention. New York: Guilford press.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست انجام می‌شود.

کد درس: ۵۲

نام درس: آشنایی با نظام های طبقه بندی بیماری و ناتوانی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری-۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری-عملی

هدف کلی درس: آشنایی با انواع نظام های طبقه بندی سلامت و بیماری بر اساس دیدگاه WHO و انجمن روان پزشکی آمریکا، توجه به اهمیت نظام های طبقه بندی بین المللی و مورد وثوق جهانی، توانایی تحلیل وضعیت مراجعان دارای اختلالات مختلف گفتار و زبان با استفاده از نظام های فوق الذکر

شرح درس: در پایان این درس، دانشجو می تواند درباره انواع نظام های طبقه بندی سلامت و بیماری بر اساس دیدگاه WHO و انجمن روان پزشکی آمریکا توضیح دهد؛ اهمیت نظام ها را بیان کند؛ وضعیت مراجعان دارای اختلالات مختلف گفتار و زبان را با استفاده از نظام های فوق الذکر تحلیل کند.

رئوس مطالب (۲۶ ساعت):

۱. آشنایی با تاریخچه نظام های طبقه بندی بیماری ها و سلامت

۲. آشنایی با ICF (International Classification of Functionality, Disability, & Health)

I. آشنایی با زیربنای نظری ICF

II. آشنایی با کدهای کلی و چک لیست ICF

III. آشنایی با کدهای مرتبط با اختلالات گفتار و زبان و بلع

۳. آشنایی با ICF-CY (Children & Youth)

I. آشنایی با کدهای کلی و چک لیست

II. آشنایی با کدهای مرتبط با اختلالات گفتار و زبان و بلع

۴. آشنایی با ICD-10 (International Classification of Diseases) و کدهای بیماری ها

۵. آشنایی با DSM-V و کدهای بیماری ها

۶. ارزیابی و تفسیر علایم بالینی اختلالات گفتار و زبان و بلع بر اساس نظام های طبقه بندی ذکر شده.

۷. با چگونگی استفاده از وبسایت ICF در WHO و کدهای با استفاده از آن آشنا می شود.

رئوس مطالب عملی (۱۷ ساعت):

۱. آشنایی عملی با کاربرد کدهای ICF و ICF-CY در اختلالات زبانی

۲. آشنایی عملی با کاربرد کدهای ICF و ICF-CY در اختلالات گفتاری

۳. تمرین چگونگی استفاده از کدهای طبقه بندی ICF-CY - کیس مجازی

۴. تمرین چگونگی استفاده از کدهای طبقه بندی ICF-CY - کیس مجازی

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. International Classification of Functioning, Disability and Health, Online version:
<http://apps.who.int/classifications/icfbrowser/>
2. International classification of functioning, disability and health: children & youth version: ICF-CY, Geneva: WHO Press, World Health Organization, 2007
3. <http://www.who.int/classifications/icf/whodasii/en>
4. <http://www.who.int/classifications/icd/en/>
۵. انجمن روان پزشکی آمریکا. راهنمای تشخیصی و آماری اختلال های روانی DSM-V مترجمان: فرهاد شاملو و همکاران. تهران: انتشارات ارجمند،
۶. دواتگران، ک. طبقه بندی عملکرد، ناتوانی و سلامت :راهنمای کمیسیونهای پزشکی تشخیص نوع و تعیین شدت معلولیت، تهران: سازمان بهزیستی کشور، اداره کل روابط عمومی و امور بین الملل،

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست انجام می شود.

کد درس: ۵۳

نام درس: مشاوره در گفتاردرمانی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با شیوه های آموزش بهداشت و پیشگیری از اختلالات گفتار و زبان و فراگیری اصول پایه ها و شگردهای مشاوره برای بهبود بخشیدن به مهارتهای برقراری ارتباط
شرح درس: در این درس دانشجویان با اصول و فنون پیشگیری از اختلالات و چگونگی رعایت بهداشت گفتار و زبان آشنا می شوند و شیوه ارائه مشاوره و راهنمایی در مورد گفتار و زبان و اختلالات آن را می آموزند.

رئوس مطالب (۱۷ ساعت):

۱. تعریف و تاریخچه ی مشاوره
۲. اهداف مشاوره و تفاوتهای آن با روان درمانی
۳. ویژگیهای مشاوره دهنده و مشاوره گیرنده
۴. دیدگاههای مشاوره
۵. فنون مشاوره
۶. مشاوره در اختلالات روانی گفتار
۷. مشاوره در اختلالات صوت و لارنژکتومی
۸. مشاوره در اختلالات واج شناختی و آواشناختی
۹. مشاوره در اختلالات زبانی کودکان
۱۰. مشاوره در اختلالات ارتباطی عصب زاد
۱۱. مشاوره در شکاف کام و اختلالات جمجمه ای - چهره ای
۱۲. مشاوره در آسیب دیدگی شنوایی
۱۳. مشاوره در اختلالات حسی - حرکتی گفتار

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

۱. شفیع آبادی ع. فنون و روشهای مشاوره تهران: نشر ترمه.
2. Crowe, TA. Application of counseling in speech-language pathology and audiology. Baltimor: Williams & Wilkins.
3. Luterman, DM. Counseling persons with communication disorders and their families. Austin: PRO-ED.

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست انجام می شود.

کد درس: ۵۴

نام درس: بازی درمانی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با بازی درمانی و چگونگی اجرای آن

شرح درس: در این درس دانشجویان با بازی درمانی، اهداف، انواع و شیوه اجرای آن آشنا می‌شوند و از تاثیر بازی درمانی بر جنبه های مختلف ارتباطی، عاطفی، روانی و ذهنی کودک آگاهی می‌یابند.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت):

۱. تعریف بازی درمانی و اهداف آن
۲. انواع بازی درمانی
۳. ابزار و وسایل بازی درمانی
۴. اصول بازی درمانی
۵. محیط بازی درمانی
۶. بازی درمانی غیر مستقیم (بدون رهبری) و شرکت کنندگان
۷. بازی درمانی مستقیم
۸. ایجاد ارتباط
۹. پذیرش کودک
۱۰. ایجاد آزادی عمل برای کودک
۱۱. شناخت احساسات کودک و بازتاب آن
۱۲. حفظ احترام کودک
۱۳. رهبری توسط کودک
۱۴. عدم شتاب در درمان
۱۵. ارزش محدودیت ها
۱۶. کاربرد بازی درمانی در آموزش کودکان مبتلا به اختلالات گفتار و زبان
۱۷. بازی درمانی گروهی
۱۸. بازی درمانی فردی
۱۹. بازی درمانی گروهی و فردی (به طور مرکب)
۲۰. بازی درمانی کودکان دچار معلولیت

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Boyd Webb, N. Play Therapy with children in Crisis. New York: The Guilford press.

۲. اکسلین و م. بازی درمانی، ترجمه: احمد حجاران. تهران: انتشارات کیهان.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست انجام می شود.

کد درس: ۵۵

نام درس: اصول و روشهای فعالیت های گروهی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با انواع و ماهیت فعالیتهای گروهی (تیمی) و فرایندهای تشکیل و توسعه کار گروهی و شناسایی عوامل کمک کننده و بازدارنده مربوط به آن.

شرح درس: در این درس دانشجویان با ویژگیهای فعالیتهای گروهی و فردی آشنا می شوند انواع قابلیتها و ساختار کار گروهی را مورد مطالعه قرار می دهند و جنبه های مربوط به برنامه ریزی و اجرای برنامه در تشکیل و توسعه ی فعالیتهای گروهی و عوامل و موانع این نوع از فعالیتهای را یاد می گیرند تا در آینده بتوانند از این دانش در ایجاد و توسعه فعالیتهای گروهی در توان بخشی استفاده نمایند.

رئوس مطالب (۱۷ ساعت):

۱. سازانهای دارای شالوده کار گروهی و سازمانهای سنتی
۲. رده بندی گروهها (هدف، تداوم، ترکیب، استقلال)
۳. شباهت کار گروهی با انواع تیم های ورزشی مانند: شنا، بیس بال، فوتبال، بسکتبال و والیبال
۴. شالوده های گروههای موفق
۵. فرایند حرکت به سوی تشکیل گروه
۶. قابلیت گروهها (دورنما، برنامه ریزی مشارکتی، تجزیه و تحلیل سازمانی، فرهنگ سازی نظامها)
۷. طراحی سازمان (ساختار مدیریتی، ساختار کاری، آموزش، هماهنگ سازی نظامها)
۸. برنامه ریزی تغییر و انتقال (فعاليتها، افراد، منابع، تربیت و نظارت)
۹. الگوی PIPE در تشکیل گروه:

- Politic and Procedures
- Information and Communication
- People
- Equipments and facilities

۱۰. خورشید و مثلث گروه (نقاط اشتراک و تفاوت، اهداف)

۱۱. قدرت گروه (مزایا، معایب، ویژگیهای کار گروهی)

۱۲. فرایندها و دستیابی به عملکردهای عالی

۱۳. علایم رکود در فعالیتهای گروهی

۱۴. رهنمودهای ویژه ی حل مشکلات خاص

۱۵. ارزیابی (نقش، برنامه ریزی، موارد، منابع، شیوه، زمان، افراد، کاربرد)

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

۱. طبیبی سید جمال الدین، ملکی محمدرضا، تیم موثر، سیمای فرهنگ، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی

یزد، تهران

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست انجام می شود.

کد درس: ۵۶

نام درس: کاربرد روشهای پاراکلینیک در گفتاردرمانی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

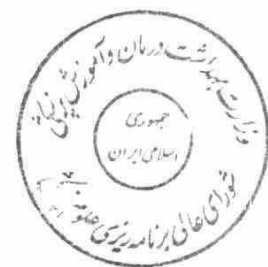
نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با آزمایشهای پاراکلینیک در شناسایی علل و عوامل اختلالات گفتار و زبان.

شرح درس: در این درس دانشجویان با آزمایشهای مختلف مربوط به بررسی ساختمان و عملکرد اجزای مختلف بدن در ارتباط با گفتار و زبان آشنا می شوند. و نحوه استفاده از آنها را در شناسایی علل و عوامل اختلالات گفتار و زبان فرا می گیرند.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت):

۱. آشنایی با عکسبرداری (رادیوگرافی) و کاربردها و انواع آن.
۲. روشهای عکسبرداری در ارتباط با گفتار:

- panoramic Radiography
- Keymography
- Tomography
- Xero radiography
- Tracking and x-ray microbeams
- Cineradiography

۳. روشهای عکسبرداری در آواشناسی از جمله spectrography

۴. روشهای عکسبرداری در اختلالات گفتار و زبان

۵. ثبت الکترومغناطیسی حرکات اندامهای گوناگون (Electromagnetic articulography)

۶. اندازه گیری حرکات اندامهای گویایی به کمک روشهای فراصدا

(ultrasonic measurement of articulators)

۷. آشنایی با روشهای پیشرفته رادیولوژی و کاربرد آنها در آسیب شناسی گفتار و زبان شامل:

- CTScan (Computerised Tomography Scan)
- MRI (Magnetic Resonance Imaging)
- Pet (Positron emission Tomography)
- BP(Brain mapping)

۸. آشنایی با روشهای اختصاصی بررسی اندامهای گفتار شامل:

- کام نگاری
- ثبت فعالیت‌های حنجره

- Electropalatography
- ElectroLaryngography

۹. آشنایی با EMG (Electromyography) و کاربرد آن در مطالعه اندامهای گفتار
۱۰. آشنایی با نوار مغز (Electroencephalography) در رابطه با اختلالات گفتار و زبان

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Ball, MJ. & Code, C. Instrumental clinical phonetics. London: Whurr pub. McNeil, MR. Clinical management of sensorimotor speech disorders. Thieme.
۲. نجل رحیم، ع. برش نگاری کامپیوتری مغز. تهران: انتشارات رز.
۳. اقبال، م. رادیولوژی و اسکینینگ برای دانشجویان پزشکی. تهران: جهاد دانشگاهی.
۴. حیدریان م. مبانی فیزیکی رادیولوژی و متدهای تصویربرداری. مشهد: بنیاد فرهنگی آستان قدس رضوی.

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

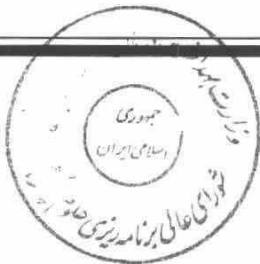
ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست انجام می شود.

فصل چهارم

استانداردهای برنامه

استانداردهای برنامه آموزشی

موارد زیر، حداقل موضوعاتی هستند که بایستی در فرایند ارزیابی برنامه‌های آموزشی توسط ارزیابان مورد بررسی قرار گیرند:

* ضروری است، دوره، فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز از قبیل: کلاس درس اختصاصی، سالن کنفرانس، قفسه اختصاصی کتاب در گروه، کتابخانه عمومی، مرکز کامپیوتر مجهز به اینترنت با سرعت کافی و نرم افزارهای اختصاصی، وب سایت اختصاصی گروه و سیستم بایگانی آموزشی را در اختیار داشته باشد.

* ضروری است، گروه آموزشی، فضاهای اختصاصی مورد نیاز، شامل: آزمایشگاه‌های اختصاصی، عرصه‌های بیمارستانی و اجتماعی را براساس مفاد مندرج در برنامه آموزشی در اختیار فراگیران قرار دهد.

* ضروری است، دپارتمان آموزشی، فضاهای رفاهی و فرهنگی مورد نیاز، شامل: اتاق استادان، اتاق دانشجویان، سلف سرویس، نمازخانه، خوابگاه و امکانات فرهنگی ورزشی را در اختیار برنامه قرار دهد.

* ضروری است که عرصه‌های آموزشی خارج دپارتمان دوره‌های چرخشی، مورد تایید قطعی گروه ارزیابان باشند.

* ضروری است، جمعیت‌ها و مواد اختصاصی مورد نیاز برای آموزش شامل: بیمار، تخت فعال بیمارستانی، نمونه‌های آزمایشگاهی، نمونه‌های غذایی، دارویی یا آرایشی برحسب نیاز برنامه آموزشی به تعداد کافی و تنوع قابل قبول از نظر ارزیابان در دسترس فراگیران قرار داشته باشد.

* ضروری است، تجهیزات سرمایه‌ای و مصرفی مورد نیاز مندرج در برنامه در اختیار مجریان برنامه قرار گرفته باشد و کیفیت آن‌ها نیز، مورد تایید گروه ارزیاب باشد.

* ضروری است، امکانات لازم برای تمرینات آموزشی و انجام پژوهش‌های مرتبط، متناسب با رشته مورد ارزیابی در دسترس هیئت علمی و فراگیران قرار داشته باشد و این امر، مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.

* ضروری است، دپارتمان آموزشی مورد ارزیابی، هیئت علمی مورد نیاز را بر اساس موارد مندرج در برنامه آموزشی و مصوبات شورای گسترش در اختیار داشته باشد و مستندات آن در اختیار گروه ارزیاب قرار گیرد.

* ضروری است، دپارتمان آموزشی برای تربیت فراگیران دوره، کارکنان دوره دیده مورد نیاز را طبق آنچه در برنامه آموزشی آمده است، در اختیار داشته باشد.

* ضرورت دارد که برنامه آموزشی (Curriculum) در دسترس تمام مخاطبین قرار گرفته باشد.

* ضروری است، آیین نامه‌ها، دستورالعمل‌ها، گایدلاین‌ها، قوانین و مقررات آموزشی در دسترس همه مخاطبین قرار داشته باشد و فراگیران در ابتدای دوره، در مورد آنها توجیه شده باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار گیرد.

* ضروری است که منابع درسی اعم از کتب و مجلات مورد نیاز فراگیران و اعضای هیات علمی، در قفسه کتاب گروه آموزشی در دسترس باشند.

* ضروری است که فراگیران در طول هفته، طبق تعداد روزهای مندرج در قوانین جاری در محل کار خود حضور فعال داشته، وظایف خود را تحت نظر استادان یا فراگیران ارشد انجام دهند و برنامه هفتگی یا ماهانه گروه در دسترس باشد.

* ضروری است، محتوای برنامه کلاس‌های نظری، حداقل در ۸۰٪ موضوعات با جدول دروس مندرج در برنامه آموزشی انطباق داشته باشد.

* ضروری است، فراگیران، طبق برنامه تنظیمی گروه، در کلیه برنامه‌های آموزشی و پژوهشی گروه، مانند کنفرانس‌های درون گروهی، سمینارها، کارهای عملی، کارهای پژوهشی و آموزش رده‌های پایین‌تر حضور فعال داشته باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار داده شود.

* ضروری است، فرایند مهارت آموزی در دوره، مورد رضایت نسبی فراگیران و تایید ارزیابان قرار گیرد.

- * ضروری است، مقررات پوشش (Dress code) در شروع دوره به فراگیران اطلاع رسانی شود و برای پایش آن، مکانیسم‌های اجرایی مناسب و مورد تایید ارزیابان در دپارتمان وجود داشته باشد.
- * ضروری است، فراگیران از کدهای اخلاقی مندرج در کوریکولوم آگاه باشند و به آن عمل نمایند و عمل آنها مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.
- * ضروری است، در گروه آموزشی برای کلیه فراگیران کارپوشه آموزشی (Portfolio) تشکیل شود و نتایج ارزیابی‌ها، گواهی‌های فعالیت‌های آموزشی، داخل و خارج از گروه آموزشی، تشویقات، تذکرات و مستندات ضروری دیگر در آن نگهداری شود.
- * ضروری است، فراگیران کارنمای (Log book) قابل قبولی، منطبق با توانمندی‌های عمومی و اختصاصی مندرج در برنامه مورد ارزیابی در اختیار داشته باشند.
- * ضروری است، فراگیران بر حسب نیمسال تحصیلی، مهارت‌های مداخله‌ای اختصاصی لازم را براساس موارد مندرج در برنامه انجام داده باشند و در کارنمای خود ثبت نموده و به امضای استادان ناظر رسانده باشند.
- * ضروری است، کارنما به طور مستمر توسط فراگیران تکمیل و توسط استادان مربوطه پایش و نظارت شود و باز خورد مکتوب لازم به آنها ارائه گردد.
- * ضروری است، فراگیران در طول دوره خود، در برنامه‌های پژوهشی گروه علمی مشارکت داشته باشند و مستندات آن در دسترس باشند.
- * ضروری است، فراگیران بر حسب سال تحصیلی، واحدهای خارج از گروه آموزشی را (در صورت وجود) گذرانده و از مسئول عرصه مربوطه گواهی دریافت نموده باشند و مستندات آن به رویت گروه ارزیاب رسانده شود.
- * ضروری است، بین گروه آموزشی اصلی و دیگر گروه‌های آموزشی همکاری‌های علمی بین رشته‌ای از قبل پیش بینی شده و برنامه ریزی شده وجود داشته باشد و مستنداتی که مبین این همکاری‌ها باشند، در دسترس باشد.
- * ضروری است، در آموزش‌های حداقل از ۷۰٪ روش‌ها و فنون آموزشی مندرج در برنامه، استفاده شود.
- * ضروری است، فراگیران در طول دوره خود به روش‌های مندرج در برنامه، مورد ارزیابی قرار گیرند و مستندات آن به گروه ارزیاب ارائه شود.
- * ضروری است، دانشگاه یا مراکز آموزشی مورد ارزیابی، واجد ملاک‌های مندرج در برنامه آموزشی باشند.

فصل پنجم
ارزشیابی برنامه آموزشی
رشته گفتار درمانی
در مقطع کارشناسی پیوسته

ارزشیابی برنامه
(Program Evaluation)

نحوه ارزشیابی تکوینی برنامه:

پس از تصویب و ابلاغ برنامه به گروه های آموزشی، در پایان هر سال تحصیلی از مدیران گروه های آموزشی نظرخواهی به عمل می آید و با جمع آوری نتایج این نظرسنجی ها در پایان یک دوره آموزشی ۴ ساله در مقطع کارشناسی تغییرات و اصلاحات برنامه انجام خواهد شد. لازم به ذکر است بر اساس نظرسنجی های سالیانه، در صورتی که نیاز به تغییر وجود داشته باشد، این تغییرات پس از هر نظرسنجی و با تایید اعضاء هیئت ممثنه، ارزشیابی و برنامه ریزی رشته گفتاردرمانی اعمال خواهد شد.

شرایط ارزشیابی نهایی برنامه:

این برنامه در شرایط زیر ارزشیابی خواهد شد:

- ۱- گذشت ۴ سال از اجرای برنامه
- ۲- تغییرات عمده فناوری که نیاز به تدوین برنامه را مسجل کند
- ۳- تصمیم سیاستگذاران اصلی مرتبط با برنامه

شاخص های ارزشیابی برنامه:

شاخص:

معیار:	شاخص:
۸۰ درصد	★ میزان رضایت دانش آموختگان از برنامه:
۹۰ درصد	★ میزان رضایت اعضای هیات علمی از برنامه:
۹۰ درصد	★ میزان رضایت مدیران نظام سلامت از نتایج برنامه:
طبق نظر ارزیابان	★ میزان برآورد نیازها و رفع مشکلات سلامت توسط دانش آموختگان رشته:
طبق نظر ارزیابان	★ کمیت و کیفیت تولیدات فکری و پژوهشی توسط دانش آموختگان رشته:

شیوه ارزشیابی برنامه:

- نظرسنجی از هیات علمی درگیر برنامه، دستیاران و دانش آموختگان با پرسشنامه های از قبل تدوین شدن
- استفاده از پرسشنامه های موجود در واحد ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه

متولی ارزشیابی برنامه:

متولی ارزشیابی برنامه، شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی با همکاری گروه تدوین یا تدوین برنامه و سایر دبیرخانه های آموزشی و سایر اعضای هیات علمی می باشند.

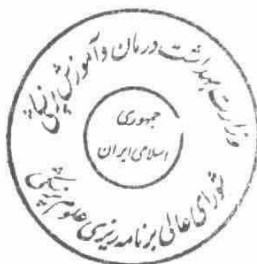
نحوه تدوین برنامه:

مراحل تدوین این برنامه به ترتیب زیر است:

- گردآوری اطلاعات حاصل از نظرسنجی، تحقیقات تطبیقی و عرصه ای، پیشنهادات و نظرات صاحب نظران
- درخواست از دبیرخانه جهت تشکیل کمیته تدوین برنامه

- طرح اطلاعات گردآوری شده در کمیته بازنگری برنامه
- بازنگری در قسمت‌های مورد نیاز برنامه و ارائه پیشنهاد نویس برنامه آموزشی تدوین شده به دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

ضمائم

برنامه آموزشی
رشته گفتاردرمانی
در مقطع کارشناسی پیوسته

منشور حقوق بیمار در ایران

۱- دریافت مطلوب خدمات سلامت حق بیمار است.

- ارائه خدمات سلامت باید:

۱-۱) شایسته شان و منزلت انسان و با احترام به ارزش‌ها، اعتقادات فرهنگی و مذهبی باشد؛

۲-۱) بر پایه‌ی صداقت، انصاف، ادب و همراه با مهربانی باشد؛

۳-۱) فارغ از هرگونه تبعیض از جمله قومی، فرهنگی، مذهبی، نوع بیماری و جنسیتی باشد؛

۴-۱) بر اساس دانش روز باشد؛

۵-۱) مبتنی بر برتری منافع بیمار باشد؛

۶-۱) در مورد توزیع منابع سلامت مبتنی بر عدالت و اولویت‌های درمانی بیماران باشد؛

۷-۱) مبتنی بر هماهنگی ارکان مراقبت اعم از پیشگیری، تشخیص، درمان و توانبخشی باشد؛

۸-۱) به همراه تامین کلیه امکانات رفاهی پایه و ضروری و به دور از تحمیل درد و رنج و محدودیت‌های غیرضروری باشد؛

۹-۱) توجه ویژه‌ای به حقوق گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه از جمله کودکان، زنان باردار، سالمندان، بیماران روانی، زندانیان، معلولان ذهنی و جسمی و افراد بدون سرپرست داشته باشد؛

۱۰-۱) در سریع‌ترین زمان ممکن و با احترام به وقت بیمار باشد؛

۱۱-۱) با در نظر گرفتن متغیرهایی چون زبان، سن و جنس گیرندگان خدمت باشد؛

۱۲-۱) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، خدمات بدون توجه به تأمین هزینه‌ی آن صورت گیرد. در موارد غیرفوری (الکتیو) بر اساس ضوابط تعریف شده باشد؛

۱۳-۱) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، در صورتی که ارائه خدمات مناسب ممکن نباشد، لازم است پس از ارائه‌ی خدمات ضروری و توضیحات لازم، زمینه انتقال بیمار به واحد مجهز فراهم گردد؛

۱۴-۱) در مراحل پایانی حیات که وضعیت بیماری غیر قابل برگشت و مرگ بیمار قریب الوقوع می باشد هدف حفظ آسایش وی می باشد. منظور از آسایش، کاهش درد و رنج بیمار، توجه به نیازهای روانی، اجتماعی، معنوی و عاطفی وی و خانواده‌اش در زمان احتضار می باشد. بیمار در حال احتضار حق دارد در آخرین لحظات زندگی خویش با فردی که می‌خواهد همراه گردد.

۲- اطلاعات باید به نحو مطلوب و به میزان کافی در اختیار بیمار قرار گیرد.

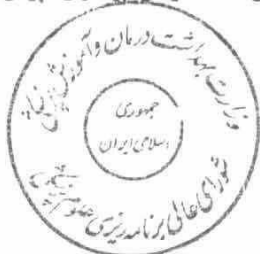
۱-۲) محتوای اطلاعات باید شامل موارد ذیل باشد:

۱-۲-۲) مفاد منشور حقوق بیمار در زمان پذیرش؛

۲-۲-۱) ضوابط و هزینه‌های قابل پیش بینی بیمارستان اعم از خدمات درمانی و غیر درمانی و ضوابط بیمه و معرفی سیستم‌های حمایتی در زمان پذیرش؛

۲-۳-۱) نام، مسئولیت و رتبه‌ی حرفه‌ای اعضای گروه پزشکی مسئول ارائه مراقبت از جمله پزشک، پرستار و دانشجو و ارتباط حرفه‌ای آن‌ها با یکدیگر؛

۱-۴-۲) روش های تشخیصی و درمانی و نقاط ضعف و قوت هر روش و عوارض احتمالی آن ، تشخیص بیماری، پیش آگهی و عوارض آن و نیز کلیه اطلاعات تأثیرگذار در روند تصمیم گیری بیمار ؛

۱-۵-۲) نحوه دسترسی به پزشک معالج و اعضای اصلی گروه پزشکی در طول درمان ؛
۲-۱-۶) کلیه اقداماتی که ماهیت پژوهشی دارند.

۲-۱-۷) ارائه آموزش های ضروری برای استمرار درمان ؛

۲-۲) نحوه ارائه اطلاعات باید به صورت ذیل باشد ؛

۲-۱-۲) اطلاعات باید در زمان مناسب و متناسب با شرایط بیمار از جمله اضطراب و درد و ویژگی های فردی وی از جمله زبان، تحصیلات و توان درک در اختیار وی قرار گیرد، مگر این که:

- تأخیر در شروع درمان به واسطه ارائه اطلاعات فوق سبب آسیب به بیمار گردد؛ (در این صورت انتقال اطلاعات پس از اقدام ضروری، در اولین زمان مناسب باید انجام شود).

- بیمار علی رغم اطلاع از حق دریافت اطلاعات، از این امر امتناع نماید که در این صورت باید خواست بیمار محترم شمرده شود، مگر این که عدم اطلاع بیمار، وی یا سایرین را در معرض خطر جدی قرار دهد ؛

۲-۲-۲) بیمار می تواند به کلیه اطلاعات ثبت شده در پرونده ی بالینی خود دسترسی داشته باشد و تصویر آن را دریافت نموده و تصحیح اشتباهات مندرج در آن را درخواست نماید.

۳- حق انتخاب و تصمیم گیری آزادانه بیمار در دریافت خدمات سلامت باید محترم شمرده شود.

۳-۱) محدوده انتخاب و تصمیم گیری درباره موارد ذیل می باشد:

۱-۱-۳) انتخاب پزشک معالج و مرکز ارائه کننده ی خدمات سلامت در چارچوب ضوابط ؛

۱-۲-۳) انتخاب و نظر خواهی از پزشک دوم به عنوان مشاور ؛

۳-۱-۳) شرکت یا عدم شرکت در هر گونه پژوهش، با اطمینان از اینکه تصمیم گیری وی تأثیری در تداوم نحوه دریافت خدمات سلامت نخواهد داشت ؛

۳-۱-۴) قبول یا رد درمان های پیشنهادی پس از آگاهی از عوارض احتمالی ناشی از پذیرش یا رد آن مگر در موارد خودکشی یا مواردی که امتناع از درمان شخص دیگری را در معرض خطر جدی قرار می دهد؛

۳-۱-۵) اعلام نظر قبلی بیمار در مورد اقدامات درمانی آتی در زمانی که بیمار واجد ظرفیت تصمیم گیری می باشد ثبت و به عنوان راهنمای اقدامات پزشکی در زمان فقدان ظرفیت تصمیم گیری وی با رعایت موازین قانونی مد نظر ارائه کنندگان خدمات سلامت و تصمیم گیرنده جایگزین بیمار قرار گیرد.

۳-۲) شرایط انتخاب و تصمیم گیری شامل موارد ذیل می باشد:

۳-۲-۱) انتخاب و تصمیم گیری بیمار باید آزادانه و آگاهانه ، مبتنی بر دریافت اطلاعات کافی و جامع (مذکور در بند دوم) باشد ؛

۳-۲-۲) پس از ارائه اطلاعات، زمان لازم و کافی به بیمار جهت تصمیم گیری و انتخاب داده شود.

۴- ارائه خدمات سلامت باید مبتنی بر احترام به حریم خصوصی بیمار (حق خلوت) و رعایت اصل رازداری باشد.

۴-۱) رعایت اصل رازداری راجع به کلیه اطلاعات مربوط به بیمار الزامی است مگر در مواردی که قانون آن را استثنا کرده باشد ؛

۴-۲) در کلیه مراحل مراقبت اعم از تشخیصی و درمانی باید به حریم خصوصی بیمار احترام گذاشته شود. ضروری است بدین منظور کلیه امکانات لازم جهت تضمین حریم خصوصی بیمار فراهم گردد؛

- ۳-۴) فقط بیمار و گروه درمانی و افراد مجاز از طرف بیمار و افرادی که به حکم قانون مجاز تلقی می‌شوند میتوانند به اطلاعات دسترسی داشته باشند؛
- ۴-۴) بیمار حق دارد در مراحل تشخیصی از جمله معاینات، فرد معتمد خود را همراه داشته باشد. همراهی یکی از والدین کودک در تمام مراحل درمان حق کودک می‌باشد مگر اینکه این امر بر خلاف ضرورت‌های پزشکی باشد.
- ۵- دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات حق بیمار است.
- ۵-۱) هر بیمار حق دارد در صورت ادعای نقض حقوق خود که موضوع این منشور است، بدون اختلال در کیفیت دریافت خدمات سلامت به مقامات ذی صلاح شکایت نماید؛
- ۵-۲) بیماران حق دارند از نحوه رسیدگی و نتایج شکایت خود آگاه شوند؛
- ۵-۳) خسارت ناشی از خطای ارائه‌کنندگان خدمات سلامت باید پس از رسیدگی و اثبات مطابق مقررات در کوتاه‌ترین زمان ممکن جبران شود.
- در اجرای مفاد این منشور در صورتی که بیمار به هر دلیلی فاقد ظرفیت تصمیم‌گیری باشد، اعمال کلیه حقوق بیمار- مذکور در این منشور- بر عهده‌ی تصمیم‌گیرنده‌ی قانونی جایگزین خواهد بود. البته چنانچه تصمیم‌گیرنده‌ی جایگزین بر خلاف نظر پزشک، مانع درمان بیمار شود، پزشک می‌تواند از طریق مراجع ذیربط درخواست تجدید نظر در تصمیم‌گیری را بنماید.
- چنانچه بیماری که فاقد ظرفیت کافی برای تصمیم‌گیری است، اما میتواند در بخشی از روند درمان معقولانه تصمیم بگیرد، باید تصمیم او محترم شمرده شود.

